

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs III. Vtrum Deus sit omnipotentes. artic. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Secundum.

Ad secundum, concessa maiori & minori, neganda est consequentia: solum enim probat, res creatas non emanare immediate à voluntate diuina tamquam à principio efficiente actionem transeuntem quatenus potentia est, qua res creata producuntur.

Tertium.

Ad tertium neganda est maior: volitio namque nostra non est efficax, vt eo ipso, quod vult aliquid esse ad extra, illud sit, & ob id nos, præter potentiam voluntatis & velle indigemus executioni. In Deo autè velle est efficax, vt eo ipso, quod vult esse aliquid certo loco & tempore, adueniente tali tempore, illud sit; & idèd præter intellectum, voluntatem, ac volitionem, non indiget potentia alia executione.

ARTICVLVS II.

Virum potentia Dei sit infinita.

Potentiam Dei esse infinitam.

CONCLUSIO affirmat: estque certissima, quoniam cum potentia diuina non sit aliud à diuina essentia; sicut essentia est infinita vt q. 7. ostensum est, ita etiam potentia. Porro eo loco adductæ sunt rationes naturales, quibus probatur, tam essentiam, quam potentiam Dei, esse infinitam. Potest etiã conclusio huius articuli probari, tum ex testimoniis Scripturæ & Conciliorum q. cit. adductis: tum etiam ex iis, quibus conclusio sequentis articuli demonstrabitur. Etenim si Deus potentiam finitam haberet, pro quantitate potentia posset solum certa quædam facere simul, & per consequens non esset omnipotens.

Potentia Dei non esset frustra, esto Deus nihil vnquam crearet.

Notanda est responsio D. Thomæ ad secundum, vbi docet: Esto Deus statuisset nihil vnquam creare, nihilominus potentia ipsius non esset frustra. Quoniam id dicitur frustra, quod ordinatur ad finem, cumque non allequitur: quare cum potentia diuina non ordinetur ad finem, quemadmodum creaturæ collatæ sunt à Deo vt sunt propter operationem vel effectum: sit, vt potentia non esset frustra, esto nihil vnquam operaretur.

ARTICVLVS III.

Virum Deus sit omnipotens.

In Deo esse omnipotentiam.

CONCLUSIO est affirmans, & de fide, vt ex testimoniis sequentibus est manifestum. Genes. 15. Ego Deus omnipotens. & cap. 18. Numquid Deo quicquam est difficile. Exodi 25. Omnipotens nomen eius. Iob. 42. Scio quia omnia potes. Ecclesiast. 1. Vnus est altissimus, creator omnium, omnipotens. Matth. 19. Apud Deum omnia possible sunt. Luc. 1. Non erit impossibile apud Deum omne verbum. In vtroque symbolo Apostolorum, & Niceno, Patrem omnipotentem. In symbolo Athanasij, Omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus sanctus. In Concilio Lateranensi cap. Firmiter de summa. Trinit. & fide Catholica. Vnus est Deus immensus, incomprehensibilis, omnipotens.

Omnipotentem esse Deum quid.

Deum omnipotentem esse, non est aliud, quam posse id omne, quod esse potest. Duobus autem modis potest dici aliquid esse posse. Vno, comparatione potentia, quia videlicet datur potentia, per quam esse possit. Altero, secundum se, quia spectata natura ipsius, nihil repugnat id esse in rerum natura, siue detur potentia, per quam esse possit, siue ex eo capite esse nequeat, quod non detur potentia, per quam esse possit. Quemadmodum si in rerum

A natura solum essent vires sentientes, neque vlls daretur intellectus, res incorporeæ non essent cognoscibiles, quasi existeret potentia per quam cognosci possent: essent tamen cognoscibiles secundum se: quia, quantum est ex sua natura, cognosci possent, vt patet, si daretur supra sensum vis intelligens, per quam cognoscerentur. Id omne dicitur posse esse secundo modo, quod in se spectatum produci potest, quin sequatur contradictio, atque adèd secundum se concipi potest sub ratione entis, hoc est, rei quæ ex se esse non repugnat, siue detur potentia, per quam produci valeat, siue non. Quod vero inuoluit contradictionem, quemadmodum secundum se rationem entis habere non potest, ita neque notitia iudicatiua concipi potest tamquam res, quæ vlla ratione reduci ad actum valeat. Ideo, vt Angelus Luca 1. beata virgini exprimeret, Deum ea ratione omnipotentem esse, quia potest id omne, quod secundo modo explicato esse potest, dixit, Non erit impossibile apud Deum omne verbum, id est, omne quod mente, in ratione entis, concipi potest, aut omnis res: nomen namque verbum, frequentissime sumitur in literis sanctis pro re, vt q. 27. art. 1. ostendimus. Potest etiam locus ille exponi, vt sit sensus: Non erit impossibile apud Deum omne verbum, quod scilicet dixerit esse facturum: quasi diceret Angelus, potens est Deus implere, quicquid ipse promiserit.

His ita constitutis, in triplici sensu (tametsi ab aliis duo tantum distinguantur) queri potest, an Deus sit omnipotens. Primus est, an ita sit omnipotens, vt per se, vel interuentu causarum secundarum, possit omnia quæ per quamcumque potentiam esse possunt. Atque in hoc sensu continentur omnes, euidens esse in lumine naturali, Deum omnipotentem esse. Vt enim q. 2. art. 3. late ostendimus, clarum est à Deo optimo maximo, vt à primâ causa, fonte, atque origine totius est, cætera omnia emanasse: quare per se, vel interuentu causarum secundarum, potest ea omnia facere: quæ per quamcumque potentiam esse possunt. Neque id negant, etiam hi philosophi, qui existimant Deum agere ex necessitate nature: idèd que non posse se solo ea producere, quæ interuentu causarum secundarum facit.

Secundus sensus est, an ita sit omnipotens, vt per se ipsum possit id omne efficere immediate, quod cuiusvis potentia viribus esse potest. In hoc sensu in primis Aristoteles cæterique philosophi, qui Deum agere ex necessitate nature alleuerant, cõsequenter dicerent, Deum non esse omnipotentem. Etenim si ex necessitate nature ageret, & quæ interuentu causarum secundarum producit se solo potuisset immediate producere, ea omnia produxisset simul ex æternitate, & per consequens nihil interuentu causarum secundarum progressu temporis fieret.

Deinde Scot. & Gabr. in 1. d. 42. licet firmissime teneant, Deum hoc modo esse omnipotentem: addunt tamen id non dèd rationibus naturalibus esse demonstratum. Licet enim in lumine naturali euidenter probetur, omnem vim & potentiam causæ secundæ, quin & omnem illius perfectionem contineri eminenter in Deo, tamquam in prima causa, fonte, & origine, à quo omnia emanarunt, id quæ argumentum satis probabile esse fateantur, vt probes, quicquid interuentu causarum secundarum fit à solo Deo posse produci; negant tamen id argumentum esse demonstratorium: quandoquidem in sole, inquit, continentur eminenter lumē quod ab eo emanat, & calor quem mediante lumine ulterius producit; & tamē sol non potest per seipsum immediate calefacere; sed mediante lumine: homo etiam virtute continet in se semem,

D. Lant. eu. exp.

Scit. no. di. quæ. p. 17. ex Deo. s. r. m. p. m. p. i.

Deum in esse omnipotentem esse per se ipso. p. 17. q. 2. art. 3. p. 17. q. 2. art. 3. p. 17. q. 2. art. 3.

Scit. q. d. s. r. m. p. m. p. i.

femen, vimque ad generandum, quam illi impref-
 & tamen sine semine non potest per seipsum im-
 mediatè generare alium hominem.

Refellitur. Reicienda nihilominus est hæc sententia: cum
 enim vt q. 2. artic. 3. latè demonstratum est, Deus
 ita sit prima rerum omnium causa, vt de nihilo pro
 suo arbitratu totum hunc mundum condiderit in-
 signi pulchritudine, rerum varietate, singularique
 ordine mirabilem: cumque res omnes, quas ambitus
 mundi complectitur, congruenter ad suos fines fa-
 bricauerit, sicut ostendimus loco citato; planè sa-
 pientia, & potentia infinita, atque altissimus quidam
 modus omnia continendi supereminenter in artifice
 Deo erat necessarius. Quare licet quædam causa se-
 cundæ, propter suam limitatam, ac participatâ per-
 fectionem, producere non possint immediatè quol-
 dam suos effectus, sed instrumto indigeant inter-
 medio, id tamen nullum est argumentum, vt cum
 probabilitate aliqua idem suspicari possimus de al-
 tissima & prima rerum omnium causa: quin potius,
 si tres illæ rationes, quas art. 3. citato consecimus, eâ-
 que post illas adiecimus, expendantur, competetur,
 certum euidentique esse, si non euidentia mathema-
 tica, physica saltem, Deum id omne per seipsum im-
 mediatè posse producere, quod interuentu causa-
 rum secundarum producit.

*Effectum qui inuoluit
 vt sit à cau-
 sa secundâ,
 esse non
 potest Deus
 se solo.*
 Intellige, quando effectus non inuoluit, vt sit à
 causa secunda: quando enim id inuoluit, contradi-
 ctionem implicat, effectum esse, atque ad illius pro-
 ductionem non concurrere causam secundam. Vn-
 de licet Deus possit calefacere aquâ immediatè sine
 igne, fieri tamen nequit, vt ignis aquam calefaciat,
 & calefactio non emanet efficienter ab igne. Non
 potest etiâ efficere, vt homo intelligat, velit, videat,
 ambulet, &c. quin homo ad eas actiones efficienter
 concurrat: quoniam vitales illæ actiones denomina-
 re non possunt eo modo subiectum, quin ab eo
 egrediantur efficienter, vt q. 1. 2. explicatum est. Si-
 militer Deus non potest efficere meritum, nisi inter-
 uentu causæ secundæ: quia meritum dicit habitudi-
 nem ad causam secundam; à qua efficienter sit; eò
 quod Deus, quâ Deus mereri, obedire, humiliari,
 adorare, similiaque opera virtutum, quæ subiectio-
 nem atque inferioritatem exigunt in causa, præstare
 æquit. Peccatum etiam esse non potest, nisi à causa
 secundâ; eò quod deficere à regula actionis, rectâ-
 que ratione, & lege Dei, habitudinem ad causam se-
 cundam inuoluit. Rem itaque omnem potest Deus
 efficere immediatè, quâ mediante causa secunda ef-
 ficatur ita, vt si ratione aliquam in se habeat, quæ ha-
 bitudinem inuoluit, vt eares sit efficienter à causa
 secunda, eam efficere non possit se solo ac immédia-
 tè, quoniam id contradictionem implicat.

*An sit eu-
 dem natura
 hinc
 Deum posse
 quædam non
 implicat con-
 tradictionem.*
 Tertius sensus est, an ita Deus sit omnipotens, vt
 efficere possit quicquid, spectata natura effectus,
 nullam inuoluit contradictionem, atque adeò vtrum
 in Deo tanta, & tam illimitata sit potentia, vt possit
 efficere nō tot mundos, quin plures, & non tot crea-
 turas tam perfectas, quin in infinitum possit effice-
 re aliàs longè perfectiores, & ita de cæteris effecti-
 bus, qui in se nullam important contradictionem.
 Atque in hoc sensu disputat D. Thomas hoc loco
 hanc quaestionem. Parsque affirmans est certissimè
 amplectenda, quam testimonia Scripturæ, & Con-
 ciliarum citata apertissimè confirmant. Verum cum,
 vt Deus sit hoc modo omnipotens, necesse sit, in eo
 esse vnità totum vniuersum esse, non solum rerum
 quas condidit, sed omnium etiam, quæ non modò
 intellectus creatus, sed etiam diuinus effingere ac
 concipere potest in ratione rerum, quibus quantum

Molina in D. Thom.

A est ex se non repugnaret, esse, si vis & potentia da-
 retur, quæ eas valeret producere; planè licet tãquam
 fidei documentum sit firmiter asserendum, talem ac
 tantum esse Deum nostrum, idque ipsum non leui-
 ter pulchritudo, & perfectio vniuersi, ac modus,
 quo de nihilo fuit conditus, persuadent: nescio tamen,
 an rationibus naturalibus sit nobis euidentis:
 quippe cum ea quæ facta sunt, infinito quodam in-
 teruallo, non solum multitudine, sed etiam perfe-
 ctione essetialiter superetur ab obiecto adequato om-
 nipotentia hoc tertio modo sumptæ. Vnde non im-
 meritò Bernard. serm. 4. de dedicatione Ecclesiæ di-
 xit: *Multam potentiam fortè & omnipotentiam interim
 scire non possumus, dum scilicet sumus in hac vita.*

Ex hætenus dictis patet, sub obiectum omnipo-
 tentia, atque adeò potentia Dei, cadere id omne,
 quod contradictionem non implicat, vt fiat à tali
 tantaque potentia, Dixi, vt fiat: quoniam Deus ipse
 sub obiectum suæ potentia non cadit; non quod co-
 tradictionem implicet Deum esse, cum ipse solu-
 sit ens simpliciter necessarium; sed quia non est de
 numero eorum, quæ fieri possunt. Addidi, vt fiat à ta-
 li tantaque potentia: quoniam quæ Deum dedecet
 facere, eò quod cum infinita ipsius bonitate pugnet,
 ab eo fieri non possunt; non quidem quod non ha-
 beat potentiam, qua entitates similitum rerum possit
 facere, sed quod cum bonitate ipsius pugnet, vt ea
 efficiat; & ideo, si ea efficere esset Deus, & non esset
 Deus, quia non esset summè bonus, quod contradi-
 ctionem implicat. Hæc ratione mentiri non potest
 per se, neque per alium, peccare non potest, neque præ-
 cipere peccatum, aut ad illud inclinare & mouere,
 vt q. 1. 4. art. 1. 3. disp. 30. ostensum est. Accedit, quod
 ea etiam efficere non potest per se immediatè, quæ,
 licet esse possint in rerum natura per causas secun-
 das, inuolunt tamen, vt influxu causarum secun-
 darum fiant: quapropter, quæ eiusmodi sunt, si nul-
 lam habeant adiunctam malitiam vt meritum, obe-
 dientia, adoratio, &c. interuentu quidem causæ se-
 cundæ fieri possunt à Deo ad illa inclinante, & in-
 citante causam secundam, eademque per causam se-
 cundam intendente: non tamen à Deo immediatè,
 quia contradictionem id implicat. Cum contradi-
 ctionem præterea inuoluit, Deum, quatenus Deum,
 ambulare, moueri, pœnitere, velle non prædestina-
 re, aut non prædestinasse, quem prædestinauit, velle
 non creare, quod semel constituit creare, & his si-
 milia: eò quod mutationem, aut cerè vicissitudinis
 obumbrationem in Deo asserant, quæ cum natura
 diuina pugnant; sit vt neque de numero eorum
 sint, quæ à Deo fieri possunt. Denique regula vni-
 uersalis est, nihil potentia diuinæ esse negandum,
 quod contradictionem vt à tanta potentia fiat, non
 inuoluit. Quod ergo euidenter cognoscitur contra-
 dictionem inuolucere, certum etiam est sub omni-
 potentiam cadere non posse: quod autem solum proba-
 biliter tale existimatur: eò quod non tam clarè
 deducantur contradicentia, probabiliter solum est
 asserendum sub Dei omnipotentiam non cadere:
 nunquam tamen à regula tradita est discendum,
 vt aliquid, quod in se contradictionem non inuol-
 uat, fieri posse à Deo negetur. Admonet D. Thomas
 de eo, quod sub omnipotentiam Dei cadere negat-
 tur, potius asserendum esse, factibile non esse, etiam
 diuina potentia, quàm Deum non posse efficere:
 quoniam loquutio prior magis exprimit defectum es-
 se ex parte eius, quod sub diuinam potentiam cade-
 re negatur, & nō ex parte diuinæ potentia, quàm id
 exprimat posterior loquutio: quâquam posterior lo-
 quutio simpliciter sit etiam vera, quoniam verè non

*Omnipoten-
 tia obiectum
 ad quæ se ex-
 tendat.*

Omnipotentiam nulli rei creatae communicari posse.

potest fieri à Deo, quod ex se factibile non est. Si quis petat, vtrum omnipotentia alicui rei creatae communicari possit: facile patet, id nulla ratione fieri posse. Tum quia omnipotentia coniuncta est cum potentia infinita, non quocumque modo, sed prorsus illimitata; rei verò creatae nihil infinitum, nedum illimitatum omnino, inesse potest. Tum etiam quia res ipsa creata, cui potentia illa communicaretur, & potentia ita communicata non possent esse effectus talis rei creatae; eò quòd nihil possit producere seipsum: vt verò aliquid sit omnipotens, necesse est vt efficiere possit omnia, quae Deus potentia sua potest facere.

ARTICVLVS IV.

Vtrum Deus possit facere, quòd praeiterita non fuerint.

Pari affirmans.

ARTEM affirmantem amplectuntur Gilbertus Porretanus super Boetium de Trinitate, quem refert, & sequitur Altiiodorensis in sua Summa lib. 1. cap. 6. in tractatu de potentia Dei, & quidam Angli, vt Gregorius in 1. d. 42. quaest. 1. artic. 2. refert. Eandem defendit Gregorius ibidem.

Suadetur primò.

Potest verò probari primò, quia non minus potens est Deus modò, quam fuerit ex aternitate: sed ex aternitate facere potuit, vt Adam non fuerit: ergo modò potest etiam idem facere.

Secundò.

Secundò, si Deus non posset facere, vt praeiterita non fuerint, neque posset facere, vt quae contingenter sunt euentura, non eueniant: consequens non est concedendum, cum non solum Deus, sed etiam liberum arbitrium creatum id possit efficere: ergo neque antecedens. Consequutio probatur, quia Deus ex aternitate sciuit quanam contingenter sint euentura: si ergo non posset efficere, vt de vnoquoque eorum non praecesserit in ipso scientia, quòd eo modo esset euenturum, neque ipse, neque liberum arbitrium creatum efficere possent, vt illud non ita eueniret: aliàs efficere possent, vt scientia Dei esset falsa, quòd omnino est absurdum, contradictionemque implicat.

Tertiò.

Tertiò, multa ex iis, quae à Deo fuerunt reuelata, potuerunt non esse post reuelationem factam, vt patet, quia reuelauit Christum moriturum: & tamen nihil omnino impediens reuelationem, potuit non mori, vt constat ex v. lo. Christi Ioan. 10. in itante iam passione. Potestatem habeo ponendi animam meam. & infra: Nemo tollit animam meam à me, sed ego pono eam à meipso. Petrus etiam, postquam Christus illi praedixit: Ter me negabis, potuit Christum non negare: alioquin negando Christum non peccasset: ergo Deus post reuelationem factam efficere potuit, vt non praecesserit talis reuelatio. Patet consequentia, quia aliter reuelatio diuina posset reddi falsa, Deusque & se, & homines posset fallere, quòd contradictionem inuoluit.

Quartiò.

Quartiò, esse praeiteritum est quintum praedicabile comparatione Adami, ac proinde illi conuenit accidentariò & contingenter: ergo diuina potentia poterit à Deo separari.

Quintiò.

Quintiò, Augustinus lib. 26. contra Faustum cap. 4. ait: Ita non possunt futura non fieri, quam non fuisse facta praeiterita: sed constat Deum efficere posse, vt quòd futurum est, non fiat: ergo potest efficere, vt quòd in praeiterito factum est, factum non fuerit.

Potentia non est ad praeiterita.

Contraria sententia est nobis proculdubio amplectenda cum D. Thoma, & Caietano hoc loco,

A Richardo in 1. d. 42. q. 5. Capreolo ibid. q. 1. ad argumenta contra 7. conclusionem. Ferrariensi 2. cõtra gentes cap. 25. & plerisque aliis. Eadem est aperit Hieronymi in epist. ad Eustochium de custodia virginitalis, & refertur c. si Paulus. 32. q. 5. vbi ait: Audem loquar: cum omnia possit Deus, suscitare virginem non potest post ruinam, hoc est, de corrupta efficere non corruptam. Quibus verbis non negat Hieronymus, Deum non posse reintegrare claustrum virginitalis, & quòd cum; aliud donum per peccatum amissum, sed nõ posse efficere, vt quae corrupta fuit, corrupta non fuerit. Est etiam Augustini lib. 26. cõtra Faustum, vbi ait: Quisquis ita dicit, si omnipotens est Deus, faciat, vt quae facta sunt, facta non fuerint, non videt se hoc dicere: Si omnipotens est, faciat, vt ea, quae vera sunt, eo ipso quo vera sunt, falsa sint. Anselmus 1. lib. Cur Deus homo. cap. 12. Cum Deus inquit, faciat aliquid, postquam factum est, iam nõ potest non esse factum, sed semper verum est, factum esse. Idem docet in libro de Concordia praecientiae & liberi arbitrij. Eadem est sententia Arist. 6. Ethicorum c. 2. vbi ait: Factum non contingit non esse factum. Quapropter inquit, necit Agatho dixit: Hoc etiam ipse Deus, solus, cavere videtur, infectum vt faciat, quòd factum est.

B tra Faustum, vbi ait: Quisquis ita dicit, si omnipotens est Deus, faciat, vt quae facta sunt, facta non fuerint, non videt se hoc dicere: Si omnipotens est, faciat, vt ea, quae vera sunt, eo ipso quo vera sunt, falsa sint. Anselmus 1. lib. Cur Deus homo. cap. 12. Cum Deus inquit, faciat aliquid, postquam factum est, iam nõ potest non esse factum, sed semper verum est, factum esse. Idem docet in libro de Concordia praecientiae & liberi arbitrij. Eadem est sententia Arist. 6. Ethicorum c. 2. vbi ait: Factum non contingit non esse factum. Quapropter inquit, necit Agatho dixit: Hoc etiam ipse Deus, solus, cavere videtur, infectum vt faciat, quòd factum est.

C Rationibus deinde probatur. Primò, quia, vt hoc loco argumentatur D. Thomas, non minus implicat contradictionem, praeiteritum non fuisse, quam Socratem sedere, & non sedere: ergo neque diuina potentia id esse potest. Respondent auctores contrariae opinionis. Licet in sensu composito contradictionem implicet, praeiteritum, manens praeiteritum, non fuisse: nullam tamen esse contradictionem, in sensu diuino Deus efficiat, vt res, quae fuit praeiterita, verbi gratia Adamus, nõquam fuerit. Contra id autem possumus ita argumentari. Quoniam si Deus id modo efficere, aut esset influendo aliquid realiter & positiuè, aut habendo se negatiuè.

D Non primo modo: tum quia in id, quòd non est, non potest esse influxus realis & positiuus: Adamum autem fuisse, iam non est: ergo non potest Deus per influxum realem & positiuum efficere modò, vt non fuerit: tum etiam quia quando terminus effectiois est nihil, effectio non est aliquid reale & positiuum: vt quia terminus annihilationis est nihil, redditio rei alicuius in nihilum, non est per influxum realem, sed per subtractionem realis influxus, quo tali rei antea conferebatur esse: sed Adamum non fuisse, non est terminus positiuus, sed potiùs nihil: ergo Deus modò non potest efficere, vt Adamus nunquam fuerit, per influxum realem & positiuum. Non etiam potest id efficere secundo modo: quippe cum Deus modò negatiuè se habeat circa fuisse Adami, cum nihil modò reale, neque vt fuerit, neque vt non fuerit influat: & tamen non efficit, vt non fuerit. Respondet Gregorius (vt verbis illius utar) Deum posse id modo efficere, non produxissendo Adamum. Vult dicere, efficiendo modò, vt quando Adamum produxit, habuerit se negatiuè, & tunc adeo vt eum tunc non produxerit. Caterum responsio hæc nullius est momenti. Cum enim modò productio Adami sit extra suas causas, neque Deus habuerit se negatiuè, sed positiuè producendo Adamum, petimus, per quid, aut quomodo possit Deus modò efficere, vt antea habuerit se negatiuè, cum re ipsa habuerit se positiuè: atque adeo, quanam ratione possit modò inuertere illa duo, efficiereque, vt quòd fuit, non fuerit, vtrum influendo aliquid positiuè, per quòd modò illa inuertat: an habendo se negatiuè: ostendimusque manifestè neutro modo id esse posse.

E Deus modò non potest efficere, vt Adamus nunquam fuerit, per influxum realem & positiuum. Non etiam potest id efficere secundo modo: quippe cum Deus modò negatiuè se habeat circa fuisse Adami, cum nihil modò reale, neque vt fuerit, neque vt non fuerit influat: & tamen non efficit, vt non fuerit. Respondet Gregorius (vt verbis illius utar) Deum posse id modo efficere, non produxissendo Adamum. Vult dicere, efficiendo modò, vt quando Adamum produxit, habuerit se negatiuè, & tunc adeo vt eum tunc non produxerit. Caterum responsio hæc nullius est momenti. Cum enim modò productio Adami sit extra suas causas, neque Deus habuerit se negatiuè, sed positiuè producendo Adamum, petimus, per quid, aut quomodo possit Deus modò efficere, vt antea habuerit se negatiuè, cum re ipsa habuerit se positiuè: atque adeo, quanam ratione possit modò inuertere illa duo, efficiereque, vt quòd fuit, non fuerit, vtrum influendo aliquid positiuè, per quòd modò illa inuertat: an habendo se negatiuè: ostendimusque manifestè neutro modo id esse posse.

F Secundò possumus in hunc modum probare non

itram